

Vraag nr. 281
van 8 augustus 2001
van mevrouw MARIJKE DILLEN

Initiatieven Rationeel energiegebruik – Beleid

In 2000 heeft minister Dua gesteld dat Vlaanderen zo vlug mogelijk werk gaat maken van het terugdringen van de broeikasgassen. De Vlaamse regering heeft zich toen geëngageerd om alle hindernissen weg te nemen die een rationeel energiegebruik (REG) in de economie en de maatschappij belemmeren (*schriftelijke vraag nr. 34 van 24 november 2000 ; Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 8 van 16 februari 2001, blz. 1039 – red.*).

1. Wat zijn de hindernissen die een rationeel energiegebruik belemmeren ? Welke initiatieven heeft de Vlaamse regering genomen om deze hindernissen weg te werken ?
2. De eindgebruikers dienen maximaal bewust te worden gemaakt van de brandstoffen- en milieuschaarste.

Welke initiatieven heeft de Vlaamse regering genomen om deze bewustwording te bevorderen ?

3. Welke openbaredienstverplichtingen heeft de Vlaamse regering opgelegd aan energiebedrijven ?

Wat is er bijvoorbeeld gerealiseerd op het vlak van energiebesparing ?

N.B. Deze vraag werd eveneens gesteld aan mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw.

Gecoördineerd antwoord

1. De Vlaamse regering heeft op 8 december 2000 beslist dat Vlaanderen een voortrekker moet zijn rond het terugdringen van de broeikasgassen en dat daarom het Kyotoprotocol onverwijld geratificeerd dient te worden. Het ontwerp van decreet houdende de instemming met het protocol van Kyoto, werd op 14 september 2001 goedgekeurd door de Vlaamse regering en voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

Om haar engagement ten opzichte van het Kyotoprotocol te bevestigen, besliste de Vlaamse regering op 20 april 2001 dat de totale broeikasgasemissies in Vlaanderen in het jaar 2005 ge-

stabiliseerd moeten worden op het niveau van 1990. Dit geldt onder de voorwaarde dat ook de federale regering haar verantwoordelijkheid opneemt door tijdig een aantal maatregelen te nemen, onder andere van mobiliteit en fiscaliteit. De dynamisering van het klimaatbeleid in Vlaanderen vraagt intensief overleg en samenwerking tussen diverse departementen. De Vlaamse regering heeft daarom de "Taskforce Klimaatbeleid Vlaanderen" opgericht.

De noodzakelijke doorstroming van informatie én het essentieel overleg tussen de verschillende bevoegdheidsdomeinen worden mogelijk binnen deze werkgroep. De taskforce heeft als voornaamste opdracht de emissies van broeikasgassen in Vlaanderen te reduceren door het voorbereiden en uitvoeren van een pro-actief klimaatbeleid. Op deze manier kan Vlaanderen haar voortrekkersrol rond dit mondiale milieuthema waarmaken. Dit moet in eerste instantie resulteren in de opmaak van een Vlaams Klimaatbeleidsplan tegen de lente van 2002.

Aangezien broeikasgassen voor een groot deel energiegerelateerd zijn, speelt het energiebeleid een cruciale rol in het klimaatbeleid. Door de toenemende concurrentiedruk in de energiesector dreigt de aandacht voor het rationeel energiegebruik, de milieuvriendelijke energieproductie en de toegankelijkheid van energie voor alle maatschappelijke groepen te verminderen. Het is dan ook een grote uitdaging om een duurzaam energiebeleid te voeren waarbij we het economische en sociale belang van energie verzoenen met de eindigheid van fossiele brandstoffen en de draagkracht van alle milieucompartimenten.

Voor de industrie en dienstensector dient er een evenwicht gezocht te worden tussen het invoeren van REG-maatregelen en het behoud van concurrentiepositie. Hoewel ondernemingen een concurrentievoordeel kunnen halen uit de gerealiseerde energie- en kostenbesparingen, mogen er geen REG-verplichtingen worden opgelegd die tevens hun concurrentiepositie zouden ondermijnen. Dergelijke verplichtingen zijn vanuit maatschappelijk oogpunt niet aangewezen.

De hindernissen die een REG-beleid ten aanzien van de huishoudens doorkruisen, zijn van een andere aard. De gemiddeld steeds kleiner wordende gezinnen en de toename van de gemiddelde levensstandaard, waardoor meer energieverbruikende apparaten kunnen worden

aangeschaft, leiden tot een hoger energieverbruik. Voorbeelden zijn de toename van het aantal (elektrische) apparaten en de vervanging van decentrale verwarmingstoestellen door minder energiezuinige centrale verwarmingsinstallaties. Daarenboven kan de vrijmaking van de energiemarkten, met als gevolg een mogelijke daling van de elektriciteits- en gasprijzen, aanleiding geven tot energieverpilling.

Anticiperend op de problematiek die zich stelt ten aanzien van de industrie, heb ik binnen de Vlaamse regering voorgesteld om zogenaamde benchmarking- en auditconvenants af te sluiten. Deze zijn momenteel voorbereid na ruim overleg met de betrokken industriële sectoren. Met de benchmarkingconvenants zal de Vlaamse regering zich richten op de 105 meest energie-intensieve bedrijven, die tezamen drie vierde van het industrieel energiegebruik voor hun rekening nemen. Door het benchmarkingconvenant te ondertekenen, verbinden deze bedrijven zich ertoe om tot de wereldtop te behoren inzake energie-efficiëntie tegen 2008, of uiterlijk 2012. Voor kleinere energie-intensieve bedrijven komen er auditconvenants. Er wordt daarbij gemikt op zo'n 270 bedrijven, die tezamen goed zijn voor een vijfde van het industrieel energieverbruik. Bij het ondertekenen van het convenant zullen deze bedrijven zich moeten laten doorlichten door een expert, om te komen tot energiebesparende maatregelen.

Eén van de nieuwe REG-maatregelen die ik zal nemen ten aanzien van de residentiële sector, is een betere sensibilisering en controle in verband met de isolatiewetgeving. Betere berekeningsprocedures van het energieverbruikspeil van gebouwen werden opgesteld en verwerkt in een ontwerpdecreet en uitvoeringsbesluit. Een uitgebreide campagne hierover zal in de loop van 2002 gevoerd worden. De overheid dient tegenover de bevolking echter ook zelf een voorbeeldfunctie te vervullen. Daarom werden er intussen verschillende nieuwe REG-acties binnen de overheidsdiensten opgestart.

Op bredere basis heb ik tevens een voorontwerp van CO₂/REG-decreet in voorbereiding, dat het Vlaamse beleid zal onderbouwen voor het instellen van vernieuwde subsidieregelingen en het opleggen van REG-verplichtingen aan grote energieverbruikers en energieleveranciers, voorzover deze laatste nog niet vallen onder de openbaredienstverplichtingen van het Elektriciteits- of Aardgasdecreet (*CO₂ : koolstofdioxide – red.*). Hierbij kan de overheid via

het opleggen van openbaredienstverplichtingen aan de energieleveranciers, het energiegebruik van de klanten (zelfs bij dalende energieprijzen) rechtstreeks beïnvloeden. Dit wordt verder nog toegelicht.

Alle REG-initiatieven vormen een wezenlijk onderdeel van de CO₂/REG-beleidsplanning (cfr. CO₂/REG-beleidsplan 1999 en het CO₂/REG-vooruitgangsrappport 2000, zoals beide voorgelegd aan de Vlaamse regering op respectievelijk 19.11.99 en 15.12.00) en geven medeuitvoering aan het Vlaamse beleid inzake de reductie van de broeikasgassen.

2. Uit een onderzoek dat ik heb laten uitvoeren, blijkt dat de Vlamingen een vrij hoog milieubeseef hebben. De overheid heeft dus als opdracht om dit beseef om te zetten in daden. Informatieverschaffing speelt een belangrijke rol bij de pogingen om het gedrag te veranderen. Belangrijk aandachtspunt hierbij is dat de informatie opvalt en dat de bron als betrouwbaar wordt beoordeeld.

Daarbij wordt er voortdurend naar gestreefd om een uniforme en algemeen herkenbare communicatiestrategie te laten uitwerken voor de verschillende doelgroepen zoals huishoudens, overheden (gemeenten, provincies, Vlaamse Gemeenschap), industrie, tertiaire sector (kantoren, verzorgingsinstellingen, enz.), leerlingen en leerkrachten, architecten, adviesbureaus, aannemers en bouwpromotoren.

De Vlaamse overheid startte in 2000 met groot-schalige sensibiliserings- en gedragswijzigingscampagnes inzake rationeel energiegebruik. Hiervoor werd een professioneel communicatiebureau aangetrokken. Grootste blikvanger hierbij is de tweejaarlijkse Maand van de Energiebesparing (laatste editie oktober 2000).

Na de start met een koepelcampagne en de creatie van een draagvlak voor energiebesparing, werd er in het voorjaar van 2001 verder gefocust op energiebesparing bij het bouwen en verbouwen voor particulieren. De bouwheer en de architect worden aangemoedigd om reeds bij het maken van de bouwplannen te denken aan energiebesparing. Het brochuremateriaal en onze website rond energiezuinig bouwen en verbouwen werden volledig geactualiseerd.

In de loop van 2001 werden een ruim aantal nieuwe publicaties inzake energiebesparing uitgegeven en grootschalig verspreid.

Het betreft volgende publicaties :

- Moderne kantoren : meer comfort met minder energie (15.000 ex.) ;
- Energie in de glastuinbouw : van kennis tot besparing (6.000 ex.) ;
- Ideeën voor energiezuinig wonen (30.000 ex.) ;
- Ideeën voor energiezuinig bouwen en verbouwen (35.000 ex.) ;
- Energie besparen bij u thuis en in uw bedrijf : premies en acties van uw elektriciteits- en aardgasleveranciers 2001 (45.000 ex.) ;
- Warmte uit zonlicht (10.000 ex.) ;
- Elektriciteit uit zonlicht (10.000 ex.) ;
- 75 % subsidie voor fotovoltaïsche zonnepanelen (16.500 ex.) ;
- Biomassa (5.000 ex.) ;
- Duurzame energie : wegwijzer 2001 (10.000 ex.) .

3. Zoals reeds eerder werd gesteld, dient het energiegebruik mede-gestuurd te worden door het opleggen van openbaredienstverplichtingen aan de energiebedrijven. Zo is reeds decretaal bepaald dat er aan de netbeheerders en leveranciers van elektriciteit en gas REG-verplichtingen kunnen worden opgelegd. Voorbeelden zijn een verbod met betrekking tot de promotie van elektrische weerstandsverwarming en de verplichting voor de leverancier om op de factuur zowel het verbruik van de drie voorgaande jaren als de oorsprong van de geleverde elektriciteit duidelijk te vermelden.

Daarnaast worden de openbaredienstverplichtingen ook nog gebruikt om te verhinderen dat de milieuvriendelijke energieproductie uit de vrijgemaakte energiemarkt zou worden geprijsd. Daarom wordt aan de elektriciteitsleveranciers de verplichting opgelegd om een minimumpercentage van hun leveringen te betrekken uit hernieuwbare energiebronnen. Dit gebeurt door het invoeren van een systeem van groenestroomcertificaten. Ik stel voor een analoog systeem in te voeren voor de bevordering van warmtekrachtkoppeling (WKK) via zogenaamde WKK-certificaten.

Bovengenoemde nieuwe maatregelen inzake milieuvriendelijke energieproductie treden in werking in de loop van 2001-2002, maar er kan worden gesteld dat ze zullen instaan voor meer dan 20 % bijkomende reducties, die invulling moeten geven aan de reeds eerder vermelde stabilisatiedoelstelling van 2005.